

בש"פ 3360/14 - בן גניש נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 3360/14

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

המבקש: בן גניש

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות לערור על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 11.5.2014 בע"ח 11924-05-14, שניתנה על ידי כבוד השופטת ה' עובדיה

בשם המבקש: עו"ד ניר דוד

בשם המשיבה: עו"ד לינור בן אוליאל

החלטה

1. לפני בקשת רשות לערור על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 11.5.2014 (ע"ח 11924-05-14, השופטת ה' עובדיה). החלטה זו דחתה ערר שהוגש על החלטתו של בית משפט השלום בפתח-תקווה מיום 7.5.2014 (מ"י 31815-04-14, השופטת מ' גרינברג) לבטל את צו איסור הפרסום שהוטל על פרטי המבקש, שנעצר בחשד למעורבות בגרימת מותו בכוונה תחילה של צעיר אחר במועדון ברעננה (להלן: המועדון) ביום

21.4.2014.

2. המבקש נעצר ביום 22.4.2014, ומאז הוארך מעצרו בבית משפט השלום בפתח-תקווה שלוש פעמים.

3. בד בבד עם מעצרו של המבקש, עתרה המשיבה להוצאת צו איסור פרסום על פרטיו של המבקש, על-מנת שלא לפגוע בהליכי החקירה בעניינו, ובקשתה התקבלה ביום 23.4.2014. צו איסור הפרסום הוארך ב-7 ימים ביום 29.4.2014.

4. ביום 7.5.2014, במסגרת הדיון בהארכת מעצרו של המבקש בפעם השלישית הודיעה המשיבה כי היא אינה עומדת עוד על בקשתה לאסור על פרסום פרטיו. בתגובה, ביקש בא-כוחו של המבקש כי בכל זאת יוארך צו איסור הפרסום. בסופו של אותו דיון, בית משפט השלום החליט כי אין מקום להמשך הארכתו של הצו, לאחר שקבע כי מלכתחילה זה הוצא בשל צורכי החקירה בלבד. בית משפט השלום התייחס לטיעונו של המבקש בכל הנוגע לפגיעה הצפויה בו בשל הפרסום וקבע כי הם "ערטילאיים" ואינם מצביעים על נסיבות חריגות המצדיקות היענות לבקשה לאיסור פרסום, במיוחד נוכח טיבם של החשדות המיוחסים למבקש ובהתחשב בעוצמתה של התשתית הראייתית כנגדו (בהתאם לנסיבות שנמנו בבש"פ 5759/04 תורג'מן נ' מדינת ישראל (1.8.2004) (להלן: עניין תורג'מן)). בהמשך להחלטתו זו, ולבקשת בא-כוח המבקש, עיכב בית משפט השלום את ביצוע החלטתו.

5. על החלטתו של בית משפט השלום הגיש המבקש ערר לבית המשפט המחוזי, אשר נדון ביום 11.5.2014. לטענתו, אם יפורסמו פרטיו ייגרם "נזק חמור" להגנתו, ועל כן יש לאסור על פרסום פרטיו מכוח סעיף 70(ה1) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט). בין השאר, התייחס המבקש לכך שפרסום פרטיו יכול להשפיע על תוצאותיהם של מסדרי זיהוי שיערכו במשטרה, ככל שאלו ייערכו.

6. עוד באותו יום, דחה בית המשפט המחוזי את הערר, בקובעו כי המבקש לא הראה טעם מיוחד המצביע על שגגה שנפלה בהחלטתו של בית משפט השלום. בית המשפט המחוזי עמד על כך שהעיקרון המנחה בכל הנוגע לפרסום הוא עקרון פומביות הדיון, ולכן הנטל להוכחת "נזק חמור" או כל נזק ספציפי שיגרם למבקש כתוצאה מן הפרסום, מוטל על המבקש. בהמשך לכך, בית המשפט המחוזי קבע כי במקרה דנן המבקש לא הרים נטל זה. בית המשפט המחוזי הוסיף כי טיעונו של המבקש הם טיעונים כלליים הנוגעים לחשודים רבים שבעניינם מתנהלות חקירות, ועל כן אין לחרוג במקרה דנן מעקרון העל של פומביות הדיון. בהמשך לכך ולבקשת בא-כוח המבקש, בית המשפט המחוזי הורה על עיכוב ביצועה של החלטתו עד ליום 12.5.2014, כדי לאפשר למבקש להגיש בקשת רשות ערר בעניין.

7. ביום 12.5.2014 הגיש המבקש את בקשת הרשות לערור שבפני. בסמוך לאחר הגשתה של הבקשה הוריתי כי המשיבה תגיש לה את תשובתה וכן הוריתי כי עיכוב הביצוע של החלטת בית המשפט המחוזי יעמוד בתוקפו עד לקבלת החלטה אחרת של בית משפט זה.

8. המבקש טוען כי בקשתו מעלה שאלה עקרונית באשר למשמעות הדרישה שעניינה "נזק חמור" שהפרסום עלול לגרום לחשוד, כאמור בסעיף 70(ה1)(1) לחוק בתי המשפט. המבקש טוען כי עד עתה נבחנה משמעותו של מונח זה רק בהקשר של נזק לשמו הטוב של חשוד, לעסקו או לבני משפחתו (כפי שנקבע בעניין תורג'מן) ולא בהקשר של

פגיעה אנושה בניהול הגנתו של חשוד ובזכותו להליך הוגן. לשיטתו של המבקש, בכך שונה המקרה דנן מעניין תורג'מן, ולכן טעו הערכאות קמא באופן שבו יישמו את סעיף 70(ה1)(1) בעניינו.

9. לגופם של דברים, בא-כוח המבקש מציין כי בליל האירוע שהה במועדון אדם נוסף שמראהו דומה מאד למבקש. בשים לב לכך, ובהתחשב בעובדה שמרבית חומר החקירה בתיק מבוסס על עדי הראייה מהמועדון, סבור המבקש כי פרסום של פרטיו המזהים ושל תמונתו עלולים להביא לפגיעה אנושה בהגנתו, בשל כך שעדי הראייה יושפעו מהפרסום. בא-כוח המבקש מעלה טענות נוספות בבקשתו, המכוונות לכך שבית המשפט המחוזי לא עיין בתיק החקירה (שלא הובא לדיון על ידי נציג המשיבה). לטענתו, בשל כך בית המשפט המחוזי לא יכול היה לעמוד על מהות טענותיו של המבקש. המבקש הצביע אף על כך שקיימים צווי איסור פרסום תקפים בעניינם של שני חשודים נוספים בפרשה.

10. לשיטת המשיבה טענות המבקש אינן מעוררות שאלה משפטית המצדיקה מתן רשות לערור ב"גלגול שלישי". המשיבה טוענת כי אין חולק על כך שהביטוי "נזק חמור" בסעיף 70(ה1)(1) לחוק בתי המשפט אינו מוגבל אך לנזק במובן של פגיעה בפרטיותם של החשוד או בני משפחתו, אלא מתייחס, באופן עקרוני, גם לנזק חמור שעלול להיגרם להגנתו של חשוד – ובלבד שהחשוד עמד בנטל המוטל עליו להוכיח נזק כזה. במקרה דנן, כך נטען, המבקש לא עמד בנטל זה כפי שהוגדר בעניין תורג'מן כ"נטל שאינו קל הוא כלל ועיקר" (שם, בפסקה 12).

11. המשיבה מוסיפה וטוענת כי קבלת טענה כללית בדבר הנזק הצפוי להגנה כעילה לאיסור פרסום צפויה לפגוע באופן קשה בעקרון העל של פומביות הדיון, ולשמש כ"מדרון חלקלק". לגופו של עניין, טוענת המשיבה כי זיהויו של המבקש נסמך ממילא אף על שני עדים המכירים אותו הכרות קודמת ועל עדי ראיה נוספים שזיהו את המבקש בין היתר על פי פרטי לבושו.

12. לבסוף מתייחסת המשיבה לכך שבית משפט השלום, אשר קיבל את ההחלטה המקורית בעניין, עיין בחומר החקירה מספר רב של פעמים ובפרטיו. כמו כן, היא מציינת כי צווי איסור הפרסום שהוצאו ביחס לשני החשודים האחרים בתיק הוצאו מלכתחילה מטעמים שונים.

13. לאחר שעיינתי בבקשה ובתגובה לה הגעתי לכלל מסקנה כי דינה להידחות. בהתאם, יבוטל צו עיכוב הביצוע שעליו הוריתי ויוסר צו איסור הפרסום בכל הנוגע לפרטיו של המבקש.

14. כלל הוא כי רשות לערור על החלטה של בית המשפט המחוזי שניתנה בערר על החלטה של בית משפט השלום תינתן רק במקרים שבהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית החורגת מעניינם של הצדדים להליך, או כאשר קיימות נסיבות חריגות המצדיקות זאת לשם מניעת עוול קשה (ראו למשל: בש"פ 965/14 פינטו נ' מדינת ישראל, בפסקה 11 (11.2.2014)).

15. המבקש טוען כי בקשתו מעוררת שאלה עקרונית שטרם נדונה בבית משפט זה. אולם, למעשה, אלה אינם פני הדברים. ראשית, בית משפט זה כבר עסק לא אחת בפרשנותו וביישומו של סעיף 70(ה1)(1) לחוק בתי המשפט באשר למשמעות התנאי של "נזק חמור" בהקשרים שונים (ראו למשל: עניין תורג'מן; רע"פ 7276/13 פינטו נ' מדינת ישראל (12.11.2013); רע"פ 1058/12 חליפה נ' מדינת ישראל (19.2.2012); בש"פ 1071/10 פלוני נ' מדינת ישראל

(25.02.2010) (להלן: עניין פלוני)). שנית, כפי שציינה אף המשיבה, אין מחלוקת באשר לגישה העקרונית שהציג המבקש, היינו שהתנאי של "נזק חמור" אינו מוגבל למצבים של פגיעה בפרטיות. אכן, על-פי רוב התמקדה הפסיקה בנזק חמור המתבטא בעיקר בפגיעה בשמו הטוב של חשוד (ראו למשל: עניין פלוני, בפסקאות 7-9). אולם, אין ספק שלשונו של סעיף 70(ה1)(1) אינה מוגבלת אך לנזק חמור מסוג זה ופשיטא שככלל אין מניעה להטיל צו איסור פרסום במצבים שבהם עלול להיגרם לחשוד נזק חמור בכל הנוגע לזכותו להליך הוגן, ובלבד שהחשוד עמד בנטל ההוכחה הנדרש.

16. על כך יש להוסיף כי על-פי ההלכה הפסוקה אין מקום לדיון בגלגול שלישי גם במקרים בהם מתעוררת לכאורה שאלה משפטית עקרונית, וזאת כאשר אין במענה עליה כדי להשפיע על התוצאה בנסיבות העניין (ראו: רע"פ 1825/09 ביתן נ' מדינת ישראל (11.6.2009); רע"פ 7939/08 עזרי נ' מדינת ישראל (23.12.2008)). בהמשך לכך, יש לומר, כי המבקש לא הניח תשתית עובדתית לטענותיו. המבקש לא הצביע על כך שבמקרה דנן מתקיימות נסיבות כאלו שעשויות להסב נזק חמור לזכותו להליך הוגן. במקרים רבים עד מאד, חשדות כנגד אדם מבוססים בעיקרם על עדי ראייה ולא ניתן להלום כי כל מקרה כזה ייחשב כמצדיק את אי פרסום פרטיו של החשוד. בענייננו, המשיבה אף ציינה בתשובתה כי תיק החקירה כולל עדויות של שני עדים המכירים את המבקש הכרות מוקדמת וכן כי קיימים עדי ראייה שזיהו את המבקש על פי פרטי לבושו ולפיכך ניתן לומר שהחשדות כנגד המבקש אינם נשענים אך על זיהוי שעשוי לכאורה להשתנות לאחר הפרסום.

17. סוף דבר: בנסיבות העניין אין עוד מקום להארכת תוקפו של צו איסור הפרסום על פרטי המבקש. על כן, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, י"ג באייר התשע"ד (13.5.2014).

ש ו פ ט ת